

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska (spr.) SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **21 listopada 2012 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **W. Ś.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w R.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **20 kwietnia 2012 r.** sygn. akt **IV U 14/12**

u c h y l a zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 20 maja 2011 roku przywołując brzmienie przepisów art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jak i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdził brak prawa wnioskodawcy **W. Ś.** do emerytury w wieku obniżonym z uwagi na niewykazanie posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Według organu rentowego przedstawione przez wnioskodawcę świadectwo pracy nie

pozwala na uwzględnienie wykazywanego nimi okresu bowiem pracodawca nie określił w nim stanowiska pracy z uwzględnieniem zapisów w resortowych wykazach stanowisk.

W odwołaniu od wskazanej uprzednio decyzji wnioskodawca W. Ś. wniósł o jej zmianę poprzez ustalenie prawa do żądanego świadczenia emerytalnego. Wnioskodawca wskazał, iż w okresie od dnia 1 sierpnia 1970 roku do dnia 31 marca 1996 roku wykonywał prace w warunkach szczególnych co mogą potwierdzić dodatkowo świadkowie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując swoją tezę o prawidłowości wydanej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od daty złożenia wniosku. Sąd pierwszej instancji ustalił, że bezspornym jest, iż wnioskodawca urodzony w dniu (...) i pozostający w stosunku pracy od dnia 1 sierpnia 1966 roku do dnia 31 marca 1996 roku legitymuje się wymaganym przez normy prawa dla uzyskania żądanego świadczenia emerytalnego wiekiem i stażem okresów składkowych i nieskładkowych. Uznał również, iż wnioskodawca wykazał wymagany przepisem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze warunków zatrudnienia w wymiarze 15 lat. Z okoliczności faktycznych sprawy wynika bowiem, że wnioskodawca w spornym okresie objętym świadectwem pracy wystawionym przez pracodawcę tj. Przedsiębiorstwo Budowlano-Remontowe Handlu i Usług (...)w R. na okres od dnia 1 sierpnia 1970 roku do dnia 31 marca 1996 roku wykonywał prace spawalnicze będąc zatrudniony jako spawacz elektryczny jak i w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych. Powyższe potwierdzili zarówno świadkowie jak i sam wnioskodawca. Ponadto fakt wykonywania podanych prac wynika z posiadanych przez wnioskodawcę uprawnień spawalniczych uzyskanych w trakcie kursów w latach 1972-1978. Powyższe wskazuje, iż należy przyjąć, że wykonywał on czynności wymienione w wykazie A dziale XIV pozycja 12 pkt 1 i 6 zarządzeniu numer 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę. Także w okresie, w którym korzystał on z urlopu bezpłatnego u macierzystego pracodawcy wykonując prace zbrojarza i spawacza w warunkach eksportu zatrudnienie to w łącznym wymiarze 1 roku 4 miesiące i 17 dni stanowi prace w warunkach szczególnych objętych wykazem A działem V poz. 4 pkt 1 i działem XIV poz. 12 pkt 1 podanego uprzednio zarządzenia.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zarzucając orzeczeniu naruszenie przepisów prawa materialnego tj. przepisów art. 184 ust. 1 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie wykazania przez wnioskodawcę spełnienia podanych w tych normach prawa warunków przyznania świadczenia emerytalnego oraz obrazę przepisów prawa procesowego, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. polegającą na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez jej dokonanie bez dostatecznego uwzględnienia zgromadzonego materiału dowodowego i w konsekwencji ich przeprowadzenie w stanie braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. W konkluzji apelujący wniósł o zmianę wydanego orzeczenia i oddalenie odwołania względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji wskazując na słuszność ustaleń i prawnych ocen Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. jest uzasadniona w zakresie wywołującym konieczność uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Na wstępie niniejszych rozważań należy zauważyć, iż przedmiotem postępowania jest kwestia uprawnień wnioskodawcy do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku z tytułu powoływania się wnioskodawczynią na spełnienie przesłanek wymienionych w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podane normy umożliwiają skuteczne ubieganie się o emeryturę po wykazaniu stażu emerytalnego (tj. okresów składkowych i nieskładkowych) w wymiarze 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn w wieku obniżonym o pięć lat od wieku powszechnego (czyli 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat dla mężczyzn) po wykazaniu posiadania do dnia wejścia w życie ustawy tj. do dnia 1 stycznia 1999 roku co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jak i po spełnieniu przesłanki rozwiązania stosunku pracy przez ubezpieczonych będących pracownikami oraz pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa. Z ustaleń dokonanych przez Sąd pierwszej instancji i nie kwestionowanych przez organ rentowy wynika, że wnioskodawca posiada wymagany staż emerytalny, osiągnął wiek 60 lat życia, legitymuje się rozwiązaniem stosunkiem pracy oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Jediną kwestią sporną jest to czy wnioskodawca legitymuje się co najmniej piętnastoletnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w całości mieszczącym się do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano-Remontowym Handlu i Usług (...)w R. na okres od dnia 1 sierpnia 1970 roku do dnia 31 marca 1996 roku tj. w okresie objętym świadectwem pracy wystawionym przez tego pracodawcę podnosząc, iż w świadectwie tym wymieniono nie tylko stanowisko pracy spawacza ale także ślusarza, a ponadto wskazano konkretne miesiące w których wnioskodawca miał wykonywać prace spawalnicze, których łączny wymiar nie przenosi lat piętnastu a nadto świadczy o braku wykonywania pracy spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto organ rentowy sprzeciwił się zaliczeniu jako pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia wnioskodawcy na budowach eksportowych podnosząc całkowity brak jakichkolwiek dowodów potwierdzających charakter tej pracy. Sąd pierwszej instancji natomiast dokonując korzystnych dla wnioskodawcy ustaleń przywołał nie tyle sporne świadectwo pracy ale przede wszystkim zeznania świadków i samego wnioskodawcy z których według Sądu wynika, iż przez cały okres zatrudnienia wykazywany w trakcie postępowania sądowego wnioskodawca wykonywał prace spawalnicze lub w bezpośrednim sąsiedztwie prac spawalniczych przywołując stosowne zapisy zarządzenia resortowego. Rozstrzygając problem prawidłowości ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sąd drugiej instancji pragnie zauważyć brak dostatecznej dbałości w tych ustaleniach. Niewątpliwie bowiem z zeznań świadków wynika stan przedstawiony przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu. Jednak bardziej dokładna analiza wskazywanych również przez ten Sąd akt osobowych wnioskodawcy oraz samego świadectwa pracy w warunkach szczególnych przedstawionego przez wnioskodawcę nie pozwala jeszcze na tym etapie postępowania na dokonanie tego typu i zakresu ustaleń. Sąd pierwszej instancji pominął bowiem istotną kwestię, a mianowicie, iż o kwalifikowaniu pracy jako pracy w warunkach szczególnych decydujące znaczenie ma ustalenie, iż była ona wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – co wynika z § ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze – jak i jej przypisanie pod odpowiedni zapis wykazu A załącznika do wspomnianego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, gdyż wykonywanie pracy wymienionej w zarządzeniu resortowym, a nie objętej w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów nie uprawnia do uzyskania prawa do emerytury. Tymczasem w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów w wykazie A w dziale XIV pod pozycją 12 wymienia się prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym. W orzecznictwie przyjmuje się, że prace przy spawaniu obejmują czynności funkcjonalnie łączące się ze spawaniem i nie należą do nich prace ślusarskie, montażowe i malarskie, jeśli nie są objęte procesem spawania lecz co najwyżej stanowią etap przygotowania do tego procesu lub wykończenia po jego zakończeniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012 roku w sprawie sygn. akt II UK 103/11 opublikowany w LEX nr 1130388 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2011 roku w sprawie sygn. akt II UK 106/11 opublikowany w LEX nr 1130389). Tymczasem przyjęty przez Sąd pierwszej instancji w ustaleniach opis czynności wnioskodawcy wynikający z zeznań jego oraz świadków jest na tyle ogólny, że nie sposób stwierdzić, czy wykonywał on prace przy spawaniu w sensie ścisłym czy też były

to prace przygotowawcze lub wykończeniowe. Jednocześnie należy zauważyć, iż świadczenie pracy w bezpośrednim sąsiedztwie spawaczy – co w swoich ustaleniach także przyjmuje Sąd Okręgowy – w żadnej mierze nie mieści się w pojęciu pracy przy spawaniu, a wskazanie takiego stanowiska w zarządzeniu resortowym stanowi przejaw wyjścia poza zakres podany w § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Niezależnie od powyższego należy dokonać bardziej precyzyjnych ustaleń co do stałości i pełnego wymiaru pracy wnioskodawcy z uwzględnieniem zapisów ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionym przez pracodawcę. W tym celu należy ustalić przyczyny dokonania tego typu zapisu zawężającego czasokres pracy wnioskodawcy w ramach „prac spawalniczych”. Nie sposób bowiem jedynie na podstawie zeznań świadków dokonywać wiążących w tym względzie ustaleń. Powstaje bowiem pytanie czym kierował się pracodawca dokonując tego typu zapisów jak i czy kryteria przez niego przyjęte są prawidłowe? Bez wyjaśnienia powyższego negowanie treści wspomnianego świadectwa ogólnymi zeznaniami osób zainteresowanych określonym wynikiem postępowania zawsze może wywoływać wątpliwości co do prawidłowości ustaleń. Również uznanie za prace w warunkach szczególnych zatrudnienia na eksporcie bez wykazania powyższego w sposób przewidziany prawem a jedynie w oparciu o podstawowe świadectwo pracy wystawione przez macierzystego pracodawcę nie może być uznane za prawidłowe.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał przedwczesność wydanego w sprawie wyroku i brak jego potwierdzenia prawidłowo zgromadzonym materiałem dowodowym. Powyższe musi skutkować postawieniem tezy o słuszności zarzutów i wniosku zawartego w apelacji zmierzającego do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Nie sposób uznać za trafne ustalenia oparte właściwie jedynie na zeznaniach świadków i wnioskodawcy przy całkowitym pominięciu próby ich weryfikacji z dokumentacją zatrudnieniową zawartą w aktach osobowych z których dowód formalnie został przeprowadzony, a one same są wymienione jako źródło faktycznych ustaleń w tym ze świadectwem pracy w warunkach szczególnych.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego znajduje swoją podstawę prawną w treści powołanych przepisów prawa i art. 386 § 4 k.p.c.